

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

Qvaestio III. De oblationibus, & primitijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

ta affectus fuerit, nullas profertur funda-
menti radices.

QVÆSTIO III.

DE OBLATIONIBVS ET
Primitijs.

S. Thom. 2. 2. quæst. 86.

ARTICVLVS I.

Utrum homines de necessitate precepti ad
oblationes teneantur.

Offertorium de sacrosan-
cto sacrificio, quod oblatio
num omnium Christiana
familie apicem obtinet, su-
perest, ut hæc q. de oblatio-
nibus & primitijs, subsequenti verò de decimis, que ad eiusdem sacrificij celebritate suppeditantur, mentionem subdamus. Pri-
mo ergo de oblationibus, queritur, utrum
sint de necessitate precepti. Arguitur enim
negatiue Oblationes vetusta legis, inter ce-
rimonialia precepta connumerabantur.
Nam Exod. 23. ad modum & formam ce-
lebrandi ceremonialia festiuitates, adhibe-
tur. Non apparebis in conspectu meo vacuus.
Ceremonialia verò cuncta per euangeli-
um cessauerunt: ergo Christiani ad obla-
tiones non cogimur. Id quod Christus Mat-
th. 23. designare videtur, dicens, si offers ma-
nus tuam ante altare, quasi offerentiam ar-
bitrio id reliqueris. Secundo arguitur. Qui
cunque ius aliquod, ecclesia debet, si non
soluat, potest sacramentorum subtractio-
ne ad id cogi: acerbum autem esset tenuè
si oblationem soluere, sacramenta ecclesia-
stica denegare iuxta canonem illum sextæ
Synodi, c. 1. Nul us qui faciam commu-
nionem dispensat, a percipiente gratiam,
aliquid exigat, nisi verò exegerit, depona-
tur: ergo ad oblationes ex vi precepti nul-
lus tenetur. In contrarium est illud Greg.
7. de consec. distin. 1. Omnis Christianus
procure ad Missarum solemniam, aliquid
Deo offerre, & ducere ad memoriã quod
Deus per Moysen dixit. Non apparebis in
conspectu meo vacuus.
In prologo q. presentis notanda est
nominis significatio. Enimuerò oblatio-

1. Argu.

Secum.

Greg. 7.

Quid
nomen
oblatio
dignet.

nis verbum actiones omnes suo significo-
tu ambigunt, quibus res quæcumq; ad diuinum
cultu exhibentur. Quo fit, ut oblatio latius
sit patentioreq; vox quam sacrificij. Quid
enim sacrificium est, censetur oblatio
haud (amen consequentia recurrit. Etenim
cum aliquid offeritur, quod integrum est
permaniturum, hoc est, quod sacrificij ob-
solutio non infumitur, nec o'ra illud aliqua
ceremonia, sed ecclesie offeritur, sine in-
tricam, siue in ministros cedat, oblatio
quidem est, ut si numos, vel cereos offerat,
ut in exequijs panem, aut vinum, aut foris
predicari. Sacrificium autem, ut diximus, non
est nisi oblatio rei, quæ immolatur: ut ani-
malia olim, & nunc sacrificium altaris. De
primitijs namq; deq; decimis quomodo
ab his differant, suo loco dicemus. Vnde
Exod. 29. Offeres totum arietem in incen-
sū super altare. Et sequitur. Oblatio est do-
mino odor suauissimus victimæ Dei. Et
Leuit. 2. Aia cum obtulerit oblationem sa-
crificij Deo, simul erit eius oblatio. His sup-
positus duabus ad q. conclusionibus videtur
Prior est. Oblatio naturali sua significatio-
ne vltione exhibitione designat: offerre
enim est vltio munus quodpiam donare.
Quo fit, ut res per se, si nude penetur, opus
sit supererogationis: ad cultum religiosum
attinens: quippe qua, ut supra diximus, ob-
ditio in subiectio nemq; Deo proficitur.
Vnde Exod. 25. Loquere filiis Israel, ut tel-
lar mibi primicias: ab o' hoie qui offerit vlti-
troneus, accipietis eas. Posterior conclusio.
Oblationes quadruplici de causa subpre-
ceptum cadere possunt. Primo quidem ex
precedenti conuentione, ut dum ecclesia
fundum aliquem cui conferret tenentia pello-
ne, istarum temporibus reserenda. Quæ
quidem pactio celus rationem induit. Secundo
propter precedentem deputacionem qua
res donatione, vel pollicitatione, aut testa-
menti legatione debetur. Tertio, quod ad
rem propinquius accedit, p' ecclesia ne-
cessitate, nempe si aliunde ministris aliis
tantiq; non possent. Quarto propter conue-
tionem, quæ in iustantiis, ut si consue-
tum est certis solemnitatibus hoc aut il-
lud offerri. Quamuis non nunquam his
postremis duobus casibus oblationis quan-
titas relinquatur vouentis libertati. Cir-
ca posteriorem conclusionem, quoniam
prior planissima est, non nulla existunt, li-
cet exigua adnotameta. Prætermissio enim
prioris

SOTO
de Iustitia
Legibus
III
13

p'p'ris obligationis membro ad rem pa-
 ram attinet, quia est veluti sensus, de se-
 cunda ex actibus, sicut dicitur in qui oblatio-
 nes de duobus sequentes, quibus sub ana-
 matis censura coguntur, quibus incum-
 bit, ut de his oblationibus seu dona-
 tas seu legatas facile de abique mora per-
 solvantur enim planè debita. Et genera-
 liter de omnibus oblationibus extat cano.
 Præter hoc, 22 dist. & can. stratumus, dist.
 16. q. 1. quibus eadem animadversionem
 tenentibus debitas oblationes ecclesia
 comminat ut. Tertia vero ratio obligatio-
 nis est ad notanda, quæ præcipue legitima
 est. Et cum Christianorum religio,
 in sacramentorum susceptione, sacrosan-
 que oblatione posita sit, ad quæ iure natu-
 ralis diuino, eodemque iure naturali
 & sacrosanctis, totus Christianismus tenet
 ut sit, ut quisque populus sub reatu crimi-
 nalis impetratis summi templum pro sua sa-
 cultate exuret, et ministerio alere, &
 cultui necessaria contribuere sit iure con-
 stitutus. Quæ propter ubi decima non sol-
 uuntur, inque aliunde ad eiusmodi sum-
 ptus prouidum est, tenetur populus eol-
 dem sumptus desina substantia suppedi-
 tare. Ad quod si tenentur, per censuras ec-
 clesiasticas, quæ ad eisdem opus fuerint, ant-
 maduisione scilicet iudicij cogi potest.
 Hoc est constitutum apud Paul. ad
 Cor. 9. ubi docet plus iuris ministris al-
 tatis suppetere ad subsistia temporalia re-
 cipienda, quam ad suam stipendium mi-
 ni. & videri iustitiam quæ illi præstat,
 & quæ regem patitur, ad ius duntaxat
 sanctum Dominus disposuerit, ut quæ sal-
 tari seruit, de alia vinas. Dubium autem
 de ipse offerretur, ille citatus Gregorij, Om-
 nis Christianus, vitem scilicet ad Missa-
 tum sollempnitate natus vnusquis, aliquid
 in templum offerre quod affertur. Hugo
 necque vel hostiam subinde paræ & alien-
 parat, omnem Christianum tenore re-
 iudicij capilli tenent ad oblationes in
 Missa sub reatu criminalis culpæ. Quare
 potest, inquit, qui non fecerit ecclesiastica
 celum compelli, idque idem Host hoc ad-
 hibito moderam hoc faceret, quod intelli-
 gitur in prescriptis duntaxat festiuitatibus.
 Alii vero duntaxat arbitras, essent solum
 intelli de interna auiam oblatione per
 deuotionem tunc causam glossa legibimè
 Canonis mente aberat, citare enim Gre-

gor. textum ipsum antiquum, quo obla-
 tiones temporalium rerum iubebantur.
 Omnia ergo opin. recitationes, res est cla-
 ra. Et cum ubi cuiuspiam oblationis
 consuetudo, usque adeo inoleuit, ut vim
 legis obtinuerit, ubi præcepti oblatione
 firmata est, ut D. Thom. ratione quarta
 docuit. Vbi autem neque lex extat, ne-
 que eiusmodi viget consuetudo, nullum
 metuendum est præcepti vinculum.
 Consulto dixerim, a ubi consuetudo vim
 legis obtinuerit. Nam, vsu tenent, potest
 consuetudo per modum libere deuotio-
 nis, quæ ideo nunquam, quantumcumque
 diuina, vim ingerit præcepti. Quod si ali-
 quod scilicet iudicium, quo, eiusmodi
 consuetudines, digno capunt, forsan hoc
 non ad id fallax, quod ubi decima in vsu
 non sunt, neque alia punitus in illa, si pen-
 da conditio, ubi consuetudo oblatio-
 nes tenentur in præcepto esse. Et pariter,
 si consuetudo sit populi omni memoria
 vetustior, statim solennitatibus aliqua ma-
 neta ecclesiæ, vel ad fabricam, vel ad alios
 sumptus offerre. At vero ubi decimarum
 solutio more sequitur, quæ ministris suf-
 ficit, re vera quotidiana oblationes, quæ
 vel in profectis diebus, vel in festiuitati-
 bus, quantumuis præcipis offeruntur,
 exstimari non debent, præcepti obliga-
 tionis esse obnoxia. Neque vero vilo colo-
 re in contrarium obendi potest, quod Je-
 gimi pastores, omnes decimarum fru-
 ctus, & gemitus debentes, sibi vbi parant,
 miseris, & vniuersis, quotidiana illa
 misericordia, quæ ad aliam gradus affe-
 runtur, reliquunt, nam postquam decim-
 is pastores saginatus, ipsi incumbit
 primum, tales res leture, & max si officio
 abesse iuste vel iniuste permittantur, vi-
 carios cum iusto stipendio sibi substituere.
 Quare in hanc rem, optime per Concil.
 Trident. præscriptum est, ut paratis non
 residentibus tercia pars fructuum ad ma-
 tur, quæ vicariis ad iudicium laud iam
 arbitrentur, etiam se exoneratos subinde
 esse animarum cura, excusatio, quæ ne re-
 dere teneantur, nam cum ad hoc iure di-
 uino, naturalique iurisdictione, sanctum co-
 silium nullatenus excusare illas cogitauerit,
 sed ecclesiis quam minime, male potuit
 prospicere. Inter oblationes autem, vixit
 que offerretur pro Missa. De qua duplex so-
 perest dubiū. Vnum an liceat sacerdoti pro

Solutio.
 Indiciū
 ad di-
 gnoscen-
 dum qñ
 consue-
 tudo of-
 ferendi
 obligat
 sub præ-
 cepto.
 Defini-
 tio concilij Tri-
 dentini
 de por-
 tione vi-
 carij ad
 iudicandū

Missâ celebranda de pretio pacisci. Quod quidem cum ad titulum simonis pertineat, q. 6. disputabitur. Secundum, utrum licitum sit plures, ut aiunt, pirantias pro vna Missâ recipere. Nam ratio illa, quod pro pluribus oblata tantum singulis proficiat, iam superiori q. de expofactis, sed vtrû alia de causa id liceat, iam nunc ambigitur. Apparet, si illa non sit legitima, nullam fieri reliquâ nam quicquid illa causa elemosinâ largitur, contemdit sibi totum sacrificium applicatum in. Nihilominus hic in primis distinguitur admodum est de plebano pastore, & de alijs mercenarijs, qui neq; parocci sunt, neque eorum vicarij. Parocci namque iure decimarum quod die celebrant, censeur pro sua parocchia, si modo fructus satis sint ad ipsum alendum: si minus pro eorum quantitate, vel per vel quater in hebdomada, ad iudicium Amittitur, quod rarius est, vel ad arbitrium prudentum. Quod die inquam pro humana fragilitate non licet vno aut altero die cesserit, seu quis non se presentem sibi idoneum vel animi laxandi gratia, non ideo constituitur in culpa. Vnde de Simoniam hoc adhibendum est, quod legitimus pastor si per se vel necesse non reliderit, nec ut iustum alimentum a vicario suppeditare, ut possit tota Missâ celebrare, non ipse tenetur de vicario causari posse non iusticem, sibi victum, nisi alunde pirantias corradat. Ex hoc fit pastorem parocchia in seruitutem non posse peregrinas pirantias ab alijs, præterquam a suis parocchianis percipere: hoc enim esset in si andem sacrificiorum, quæ pro sua parocchia offerre tenetur. Attamen non obstante obligatione, qua tenetur pro parocchia, offerre, potest pariculates pirantias ab eisdem parocchianis, vltro oblatas recipere, dummodo illas non extorqueat, demque sacrificium potest de pro parocchia. Si simul pro tali parocchiano facere, idemque censendum de functionum executione. Se testamento in Missis. Ratio huius est quod defunctos sepelire, & piorum Missas offerre, propria est functio ipsius pastoris: neque debent parocchiani foras evigere sacerdotes ad hoc minus questum: quocirca hæc non sunt incomparibilia. Hoc autem docuimus vtriusque moralia, cum moderamine temperandum est videlicet ne Missarum proventus immo die sit exuberans: nam tunc deberet pastor, qui curam

habet animarum, auxiliarios sibi deesse ad se adiungere. Sed & hoc præterea considerari a se, utrum possit pastor, quatuor habeat animarum, cuique subinde incumbit huiusmodi functio: ex pirantia ipsi pontificulam sibi usurpare, immo iusticem mercenario porrigere. Et reuera siultum si pendium mercenario relinquantur, non video in hoc apertam iniuriam: quod si quidem pirantia: omnes parocchie conferuntur: qui subinde, vt Missarum debito, quod potuerit honesto stipendio, potest mercenarios ad eas celebrandum condurre. Subsequitur ergo membrum alterum eiusdem dubietatis ad vagos sacerdotes an non alijs functionem suam celebrandi alligaram non habent, utrum plures valeant pirantias pro eadem Missâ percipere. Huius autem responsio est, quod si annuitus in clericorum ordinatione non datur seruari, non tamen hinc emerget ambigendi ratio: Si inquam neminem sine legitima honorum possessione ac singulis sacris amittent, non cogentur sacerdotes mendici esse, & exigua Missarum mercede viuere, quod potest non reuerentiam sacramento debitam non tenentibus obnoxiositate periculis, sed idem festiuitatibus offerre plures celebrandi, qui se pro sua puritate par esset. Ceterum quæ rei huius per exigua habetur cura, id plurimum essetis titulis ordinantibus, non vertitur, utrum hæc ratione, vt necessarii sibi victum, & quibus tegantur, habeant, recipere plures pirantias possint: nam ratio infinitatis sacramenti iam supra repulsa est. Respondetur ergo, quod ubi non est in vtu eam pro vna Missâ elemosinam erogari, quæ diario victui sufficiat, potest sacerdos duplam licetam percipere, dum tamen satius non se hæc licentia profert, quoniam status apparatus non habet sacerdotibus hac ratione sustentare, seu pauperem vitam ducere. Hoc est in ratione iure cautum est, vt absque aliquo bonorum possessione ad ordinem non admittuntur: & ideo qui sua culpa pauper ordinatus est, paupertatem acquiritur ferendum autem sacerdoti abunde vnde honeste & forsitan ornare viuere, possit, videtur neque vtrî hoc subdolo, quando dicitur obliuandam necessitatem premitur. Sed nihilominus respondetur, quod ubi non adeo id ipsum curam modo

Dubiū

Parocci

quoniam

die celebrare

te

natur p

sua paroc

cia, si co

parocci

alios ha

beat re

ditus in

eandem

cler

Corolla

ria pri

ma.

Secun

dum.

instit

nos qu

in lib

intra

noy ob

recept

instit

ab

SORO
de iustitia
legibus
DII
13

deceat: tamen secundum rigorem iustitiæ nulla esset iniquitas: quoniam iudicium non est de rebus secundum id quod accidit, sed secundum iustitiam. Quare ubi per se satis pietas non sufficiat, ut cuique eodem iure licet ampliore suscipere. Quod si contra sententiam hæc argum. supra factio resurgat: Qui pietatis largiuntur, sibi volunt totum sacrificium applicari, atque ita faciendum putant: ergo sacerdos secus faciens, illos decipit. Respondetur, eum scire posse quidquid alij credant: nam utitur iure suo quo potest de altario vivere: Secus autem, si aliter expresse postulet pro se solo ipsum sacrificium offerri: nam tunc si sacerdos annuat, tenetur servare pacti fidem.

Obie.
Aio.
Solutio.

Ad primū arg.
Replicā

Solutio
Cæcæ.

Ad secundū
dum.

Ad tertium.

propter voluntarias oblationes nulla fieri potest excommunicationis censura, secus autem propter illas, quæ iure debentur. At vero sacerdos privatus, qui sacramentum administrat, ut excommunicatione non potest: ita neque illud rebeli subtrahere, sed postquam fuerit à superiori iurisdictionem habente excommunicatio lata, tunc sacramenti subtrahitio erit legitima. Textus autem sextæ Synodi solum vetat sacramenta pretio vendi, quod labes est simoniaca.

ARTICVLVS II.

Utrum oblationes solis sacerdotibus debeantur.

Post oblationum vincum sequitur, ut de illis dicamus quibus debentur. Apparent enim non solis sacerdotibus conferenda. Etenim illud est in oblationibus præcipuum quod hostiarum sacrificijs deputatur: hostiæ verò pauperibus ascribuntur, secundum illud ad Hebr. vii. Beneficentiæ & communionis nolite obliuisci: talibus enim hostijs promeretur Deus, ergo & oblationes eiusdem largiendæ sunt pauperibus. Secundò, In multis paræcijs monachi oblationum portionem sortiuntur, cū tamen alia sit, secundū Hieron. clericorum cura quam monachorum. Ergo non solum sacerdotibus sunt oblationes eroganda. Tertio: Et laici oblationes, nempe panem & vinum, in propriū vsum à sacerdotibus communt, non ergo illis solis earum vltus permittitur. In contrarium autem est can. Damasi. i. o. q. i. Oblationes quæ intra sanctam ecclesiam offeruntur, tantummodo sacerdotibus, qui quotidie Domino seruire videtur; licet comedere & bibere, quia in veteri testamento prohibuit Dominus panes sanctos comedere filijs Israel, nisi tantum Aaron, & filijs eius, ut patet 1. Reg. 21. Ad quod duabus conclusionibus respon. Vna est. Vniuersarum oblationum, quæ à plebe Deo exhibentur, dispensatio ad sacerdotes pertinet. Probat. Oblatio genere suo non est nisi rei, quæ Deo ad cultum religionis dicatur, est enim nobis de sacris, non de secularibus oblationibus sermo. Inter homines autem & Deum sacerdos est. sequet.

Primæ
arg.

Secundum.

Tertium.

Damas.

Prima
conclu.

Probat.

Fff 4 ster

res constitutus. Et suo gradu secundum Christum mediator, ut de Moyse Deut. 3. legitur: nam illi incumbitur divina dogmata per Deum reuelata populum docere, tum etiam & sacramenta per ipsum in fuita eidem populo ipfius nomine administrare. Et vice versa eius est functio a parte populi coram Deo stare, eius, scilicet preces apud ipsum fundere, sacrificia ei offerre: donaque & oblationes, & munera presentare. secundum illud, Apostoli ad Hebra. 5. Omnis pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his que sunt ad Deum, ut offerat dona, & sacrificia pro peccatis: ergo omnium munerum que populus Deo dicare constituit, usus, administratio, & dispensatio, ad eosdem pertinet sacerdotes. Quod si de eo plo dubitandi ratio inreplevit, multa Christianam familiam, non sacerdotibus, sed ad templorum fabricas, utensiliumque ornamenta ecclesijs dedicare, que ideo sacerdotibus vsui esse non debent. Respondetur propterea nos consulto non asseruisse oblationes omnes in eorum transisse dominium, ut in proprios vsus possint consumere, sed eorum dispensationes illis incumbere. Quare adiungitur altera conclusio: Sacerdotes trifariam possunt ijs, que ad diuinum cultum offeruntur, vsu. Primum in fabricam, reparacionemque ecclesiarum & rerum apparatus, que ad diuinum cultum attinent, secundo in suum ipsorum proprium victum, quoniam, ut Paulus supra citatus ait: Qui altario seruit, de altario viuere debet. Tertio, in subsidium pauperum, quos condecet bonis ecclesiasticis pasci & sustentari. Conclusio est nota. Nam quidquid Deo exhibetur, cum nostrum ipse honorum non egeat, ad duo tantum vsus sunt, scilicet aut ad templorum, vel officia vel ornamenta, aut ad sacerdotum alimoniam. Quidquid autem superest, erogare debent pauperibus, preterquam quod antiquitus, ut subsequenter demonstrabitur, aliqua etiam solebant ecclesijs conferri peculiariter in vsus pauperum. Eorum autem que ad ecclesie sumptus dedicantur, episcopus est administrator ac dispensator, vel canonicorum collegium, secundum morem qui legitimus sit. Quod propter verissima est sic exposita prior conclusio, quod omnes oblationes ad sacerdotes pertinent. Res est

claras que si vllam habet dubietatem, sequi tractanda est inter explorandum, ut ne sacerdotes suorum fructuum, & omnino, quomodoque sint ab ipsis bona ecclesiastica expendenda.

Ad primum igitur argum. respondetur quod elemosine in pauperes erogantur licet quadamtenus oblationes dicantur sacrificia, eo quod in Deum referuntur, non tamen aut sacrificia proprie sunt oblationes. Hoc enim nomen solis illis congruit, que officia sunt religionis. Elemosine autem non sunt nisi misericordie opera. Ibi tamen, ut dictum est, idem egerit & per sacerdotum dispensationem faciarum, que oblationum participes.

Ad secundum respon. nichilominus partem quoque eandem oblationum stipendi de causa tibi posse vendicare: potest sacerdotum legitate tanquam inopes, aut ratione mercedis, si illis sit aduocatus, aut si aliqua eis forte fuerit commissa peccata.

Ad tertium denique respondetur, quod oblationes postquam consecratae sunt, non possunt rursum in seculum remanere reuocari: ut ara consecrata aut calix, sed tamen si non sint consecratae, possunt sacerdotum arbitrio & permisso ad seculares reuerti.

ARTICVLVS III.

Utrum oblationes de rebus omnibus, quales eis possidentur, facere liceat.

Sequitur tertio loco, postquam de oblationum dispensationibus dictum est, de earum quoque materia dicere. Haud enim omnia, que homo possidet, materia esse videntur oblationis idonea. Etiam materiae, que se possidet, que turpiter occupatur, ut patet, idem ob stuprum, ff. de condi ob turp. cau. & tamen Deus 23. legitur: Non offeres mercedem prohibitam in domo Domini Dei tui. Continuoque ibidem prohibetur, & pretium canis offerri, quod tamen animal iuste venditur. Et Malach. 1. Si offeras claudum & languidum nomen malum est? Non ergo quicquid iuste possidetur, perinde offerri iuste. In contrarium autem est illud Prover. 3. Honora Dominum Deum tuum de tua substantia. Quia vna voce cuncta que possidentur.

SOTO
de Iustitia & iure
Legibus
DIT
13

Scriptus.
Solutio.
Secti-
conclu.

Prima conclusio. Probatio. sidentur, concluduntur. Atque tribus respon- sionibus. Prima de iis, quæ in iustis acquiruntur quod possidentur, nulla sit Deo oblatio licite. Probatur: Oblatio cum virtus sit religionis, esse non debet iustitiæ violatio. nam eadem virtus sub præcepto est Dei: & sicut vero, vti ait Aristor. omnia vera: de sic & cuiusque diuini mandati: cetera conlonat; cuncta autem iniuste paria, iustitiæ lege, atque adeo Dei restitutiõni obnoxia sunt: ergo nequeunt eidem Deo dicari. Huius rei Augustini in lib de verbis Domini pulchrum affert exemplum.

Augu. Si deprecaveris, inquit, aliquem inuadenti, & despolijs eius daretis alicui iudici, qui pro te iudicaret, tanta vis est iustitiæ, vt & si iudici speret. Non est talis Deus tuus, qualis non debes esse neque tu. Hæc ille. Vbi affert rationem rei exerti. Oblatio enim ad propitiandum placandumque Deum fit: qui iudex est virtutum omnium, legumque custos. Cum ergo te condemnaturus sit, nisi quidquid deperis restitueris, genus est diuini contumeliæ, si eadem re illum propitiari contendas, de qua te certus est condemnare. Vnde & Ecclesiasticus 34. Inimolanis ex iniquo, oblatio est maculata.

Secunda conclusio. Quantum ad rei per se naturam attinet de re quacunque iuste possessa iuste fieri potest oblatio. Pare. Nam & eiusmodi rerum homo est vere dominus aut possessor legimus: quorum ideo habet legitimam vltim eundemque sibi præstante Deo, potest ergo vnusquisque atque adeo debet cum prudentiæ moderamine eorum, quæ ab ipso recipit, partem ei re pendere: secundum illud primi Paralipom. cap. vi. Quæ de manu tua accepimus reddimus tibi.

Tertia conclusio. Ex his quæ re accidit, commaculata oblatio potest etiam eorum, qualitate possidentur. Probatur: Quia ad operis studiositatem non satis est genere suo esse bonum, nisi & quæ circumstantiis perinde honesta. accedere autem potest vnde eiusmodi oblatio sit mala. Et primis cultoribus præca legis, quibus omnia in figura contingebant, multa erant legalia, vel propter significationem, vel propter id, quod illi Republica immundum ac turpe habebatur, offerri non licebat: quæ quidem prohibitionis ratio sub lege nostra

Paulus. cessauit; nam vt ait Paulus ad Titum 1. Omnis creatura Dei reputatur munda. Possunt nihilominus & nostri oblationibus alia contingere incommoda: vel quia id quod licite possidentur, per misericordiam debetur potius aliter, quam offerri debeat in templo: vel propter scandalum, vel propter contempum, vel propter aliud quidpiam. Obiurgat enim Christus Maethæi quinto, Phariseos, qui plebi persuasum contenderent, vt potius iudicandis parentibus abessent, quam faciendis oblationibus. Et mererit dum turpe lucrum offert, scandalum dat, & quod despectui habet Deo offert, cum ipsum despicit. Contra primum autem membrum tenet huius conclusionis, quo dictum est nonnunquam debere potius res vel parentibus vel egenis erogari, quam templo offerri arguitur, in vniuersum conducentius esse atque ad diuinum cultum accommodatius, bona nostra ad conficienda celestiaque sacrificia elargiri, quam in egenorum subsidia. Apparet enim vulgo sic cenleri, eo quod per sacrificiū Deo propius se ipsa accedimus. Cui tamen vulgari opinioni miscetorum, egestas non nunquam reclamatur. Ad hoc tibi distinctione respondetur. Opus enim virtutis & duobus inter alia quantæ sit perfectiõnis estimatur. Primum ex obiecto, vnde suam speciem sortitur. Secundo, ex necessitate, cui charitas super succurrere satagit. Igitur si ad priorcm rationem spectemus, oblationes sacra, ac perinde sacrificia, reliquis elemosinis longè præstantiam religio, vt secunda secunda quæstione decima octaua, auctor est D. Thom. quippe quæ Dei reuerentiam pro obiecto habet, excelsior est virtus, non modo misericordia, verum & moralibus vniuersis, vt pote quæ non nisi erga proximos versantur. Atque huic pertinet verbum Christi, Mat. 23, vbi officium & causam Magdalena, quæ ipsum dispendio pretiosissimi vnguenti vnxerat, aduersus indignantes discipulos defendit: sanè qui opus misericordie plures pendebant. Docuit enim opus illud in reuerentiam personæ ipsius Dei exhibiturum, religione sua antefendum. Et ideo non condemnauit misericordiam in pauperes, immo commendauit maxime, dicens: Pauperes semper habebitis vobiscum. At tamen declinauit, quod opportunam illam, vt elemosinam

Paulus.

Argu.

mosina cum tam excelso gradu religionis
 esse adiuncta: nunquam deinceps foret
 mundus habiturus. Atque ideo ait, Me au-
 tem non semper habebitis. Religio autem
 factum diuinitatis maiestatem atque im-
 mortalitatem pretioso illo incorruptibili
 que vnguento conserui: tum etiam & in-
 corruptionem humanitatis praeignare.
 Scriptum enim erat, Non dabis sanctū tuū
 videre corruptionem; idque fortasse verbo
 illo ecclesis Redemptor declarauit: Ad se-
 peliendum me fecit. Hoc est: sic ista pro-
 statur me vere mortuum sepeliendum, ut
 quasi spiritu prophético singularem meū
 sepulture modum praeuntauert: ubi ad
 meum corpus cōmuni lege est in cineres
 abiturum. Adde inter huiusmodi religio-
 nis officia potissimum esse atque optatissi-
 mū sacramentum, ubi nihil minus, quam
 Deus ipse immolatur. Nihilominus tamē
 hoc verissimum est; quod vtiā, ut est cer-
 tissimum, ita esse Christianā familiā per-
 suasissimum, quod necessitatis pōdus vnde vir-
 tus ac potissimum misericordiae incremen-
 ta suscipi, efficiere potest, ut ad Dei cultum
 conferentius sit, atque adeo optatius opē
 ferre miseris, quam oblationes & sacrificia
 faceret. Et ratio est, quod sacrificia, ut dictū est,
 non in Dei vtilitatem qui bonorū nōstro-
 rum non eget, sed in eis duntaxat gloriam
 nostramque deuotionem excitandam cele-
 brantur & offeruntur. At vero tanta est
 Deo pauperum cura, ut eorum vtilitatem
 saepenumero plurius ad sui charitatem, ac sub-
 inde gloriam aestimet, quam reliqua sacri-
 ficia. Idque maximē postquam idem ipse
 Deus cum diues esset, ut ait Paulus, propter
 nos egenus factus est, nos itasque miseras
 & strumnas vsque adeo suas fecit, ut in die
 illatremenda coram Angelorum homi-
 numque vniuersitate conserui non sit veri-
 turus, se ipsum apud nos esuriuisse, nudūq;
 fuisse, & mendicum; ac tandem quidquid
 vni ex minimis indigentibus fecimus, qua-
 si ei ipsi in propria persona fecisse. Vnde
 Matth. 9. nec vero citra indignationē Pha-
 risaeos obiurgat, quod propheticum oraculū
 non intellexissent. Euntes enim inquit, di-
 scite quid est, Misericordiam volo, & non
 sacrificium. Sic enim scriptū extabat Osee
 6. cui Propheta adiecerat: Et sapientiā Dei
 plus quam holocausta. Quapropter post-
 quam Paulus epistola ad Hebræos, qui tā-
 erant sacrificijs frequentandis dediti, in

hoc penē insumpserat, ut singulare Chri-
 sti pontificis nostri sacrificium cōmuni-
 ret, cuius praesentia illa omnia abolerent,
 ne inde colligerent ob illud dimittendam
 semper fore misericordiam pauperum, il-
 lum tandem Epistolae Colophonem adhi-
 buit, ut communitos beneficentiae eos ap-
 primē curaret. Charitas enim, inquit, fra-
 ternitatis maneat in vobis, & hospitalita-
 tem nolite obliuisci: per hanc enim latue-
 runt quidam angelis hospitio receptis. Et
 infra, Beneficentiae & cōmunications nolite
 obliuisci, talibus enim hostis promittit
 tur Deus. Ad argumentum igitur contra-
 rium responderetur nihil vetare quo minus
 virtus, quae altera genere suo inferior est,
 quandoque ob necessitatem sit pretiosior.
 Haec propterea tam multis inculcauerim,
 quod sunt qui falso omnia putent sua bona,
 potissimum dum ab hac luce recedunt; in
 amplissimum Missarum numerū & in Ca-
 pellarias expendendā. Nam etsi in ecclesie
 ortu illa essent impendio necessaria, & vi-
 modo defunt, consulenda sint: tamen vti
 diuinus cultus satis est celebris multo esse
 consultius egenorum calamitates leuare,
 longe enim crebrius in Euangelio huius-
 nos Christus misericordiae admonos cu-
 rauit, quam ut eleemosinas in sacrificia con-
 uerteremus. Nam quamuis oratio satisfi-
 ctioque sacrificijs acceptissima sit: tamen
 eleemosina, quae praecipuum est charitatis
 officium, & pauperū orationes valde sunt,
 testante Christo, efficaces, ut nos in aeterna
 recipiant tabernacula.

Ad primum igitur argumentum respō-
 detur, in veteri lege mercedem prostitul
 offerri esse prohibitam, propter immundi-
 tiam: quae ratio cessauit in noua. Est etiam
 tamen scandalum talem recipere oblationē
 quia viderentur sacerdotes ad meretricum
 turpitudinem cōiungere. De pretio autem
 canis: Iosephus lib. 2. (ut inter tractandum
 de legalibus dicebamus) sic legem inter-
 pretatur, quod canum opera, sicuti modo ab-
 ni & equi ad foecundandas equas, redimi
 solebant pretio ad impragnandas canes:
 quare pretiū illud propter turpes fontes,
 quoque ad oblationibus repellatur. Et
 for itur inde probabilitatem interpreta-
 tio, quod vna componuntur prostituli mer-
 ces & pretium canis. Altera verō a Des-
 cribus adhibetur interpretatio, quod cum pri-
 mogenitum animalis mūdi sic esse in
 pio

SOTO
 DE IUSTITIA
 DE LEGIBUS
 DI II
 13

Ad tertium. plo conferendum, ut non redimeretur: animalis vero immundi primogenitum, redibatur pretio. Canis autem sic reputabatur abiectus, ut non esset quinque scelis dignus, quibus eiusmodi animalia redimebantur: & ideo aiunt, quod extra templum occidebantur. Porro autem expositio haec neque textui est consona. Si enim propter eius utilitatem ad nihil erat commendum ad quid erat in templum presentandum? Quocirca melius est dicere simpliciter fuisse offerri prohibitum, tum propter animalis utilitatem, tum etiam quia forsitan, ut ait S. Tho. in usu erat Genibus ad sacrificandum idolis. Ratio ergo illa cessavit in euangelio. Ad tertium respondetur, quod animal cecum, aut alter truncum, aut debile, ad oblationem ineptum erat. Primum, quia oblatio debebat esse immaculata. Secundo, quia esset vitiosum atque opprobrium. Praeterea ratione voti, quod debet Deo optimè solui. Quare oblatio Caini non fuit Deo accepta sicut Abelis. Quae quidem rationes vim suam in lege nostra retinent. Qui enim vel acidum, vinum, vel putrem sanam ad rem diuinam celebrandam offerret, prauè quidem faceret, nam illa non sunt conficiendo sacrificio egrua. Et qui vasa aut indumenta sordidissimis visibus seruentia, templo dedicaret, ex quibus vestes facere & vasa fabricarent, contemptor eorundem sacrorum censeretur. Et qui animal voto Deo leuaueret, & claudum, vel oecum, vel alia de causa, & illius pretij solueret, vel decimas expellimo grano, & mulo, profectò non caste seruaret fidem, quae Deo habet obligatam.

ARTICVLVS IIII.

Ut ad primitiarum solutionem homines tenentur.

Inter alias oblationum species connumerantur primitiae, de quibus ideo inquitur, utrum vi praeccepti debeantur. Est enim contrarium testimonium supra citatum. Exod. 25. ubi ait Dominus ad Moysen, ut primitias ab homine qui vltro acus offerret acciperet. Et Exod. 13. data

legè primitiuorum, quae legitima erant primitiae, subditur: Erunt quasi signum in manu tua, vox autem signi contentionalia designat, quae in nostra lege cessarunt: ergo sicut non tenemur primogenita offerre ita neque aliarum rerum primitias. Secundo, primitiae olim Deo reddebantur, ut de singularibus beneficijs ab ipso susceptis gratias ille populus eidem rependere. Habetur enim Deut. 6. Tolles de cunctis frugibus tuis primitias, accedesque ad sacerdotem, qui fuerit in diebus illis, & dices ad eum: Profiteor coram Domino Deo quod ingressus sum terram, pro qua iurauit Deus patribus nostris, ut daret eam nobis: ergo neque exiti a nationibus, neque verò nos tenemur illas prohibere. Tertio, si lex esse primitiarum coactrix, tunc praecipua esse deberet taxa, quae solutionis quantitas, sicut in decimis. At, verò in neutro testamento talis habetur taxationis lex: ergo sub nullo comprehenduntur praecceptum contrarium autem est canon. Greg. VII. Decimas, 16. q. 7. Cuius verba sunt: Oportet congruentius nos decimas & primitias, quas iure sacerdotum esse sancimus, ab omni populo accipere: quas fideles Domino percipientes offerunt.

Primitiae singulari enim in genere oblationum locum obtinens. Differunt enim à reliquarum generali ratione, quatuor modis, quos hic D. Tho. dignonit. Primo, iuxta vocis sonitum differunt materia: nempe quod de primitiis rerumque optimis inijs offeriebantur: quamuis sint, qui nomine primitiarum non prima, sed optima intelligant. Quae ad modum de Abele referunt, quod obrulit de pinguedine gregis. At verò rex. Nume 8. utrumque insinuat. Nam quod primum est, censetur optimum. Vnde ibidem omnem medullam olei, & vini, ac fumentum quidquid offerunt primitiarum, tibi dedi: scilicet Aaron. Et subdit: Vniuersa frugum initia, quae gignit humus, & Domino deportantur, cedenti in usus tuos. Secundo, ratione causae à reliquis distant, quod reddebantur Deo ex causa specialia: nempe ut homines idingerent beneficium recognoscerent, & profiterentur, ad eod quidquid ex terra fructibus percipiunt, Deo auctore illis proveniente: cui adeo iuxta verbum citatum, in Paralipom. 1. ut quae de manu eius acceperunt, reddere debent. Tertio differrebat & in modo, quod cum aliqua

Secundum.

Tertium.

Quadruplex differrent primitiarum à ceteris oblationibus.

aliqua caremonia offerrebantur. Legitur enim Deut. 26. post verba citata offerentium primitias: suscipiens sacerdos cartalum (quod est canistrum primitiarum de manu eius, qui detert primitias) ponet ante altare Domini. Et infra commemoratis Dei beneficijs, subduatur offerentis verba, Idcirco nunc offero frugum terra, quam Dominus dedit mihi, &c. Quarto denique differunt ex parte eorum, in quorum usum exhibebantur. Nam cum Deo pro beneficio, rependebatur, inter quem (ut diximus) & populum sacerdos est sequenter, in eius singulariter usum recedebant: ad differendam decimarum, que totam Levitibus contingebant. Vnde loco citato Num. 18. ait Deus Aaron: Omnes primitias sanctuarij quas offerunt filij Israel Domino, tibi dedit, & filijs & filiabus tuis, iure perpetuo. Et subditur: Filij autem Levi dedi omnes decimas Israelis in possessionem pro ministerio, quod fecerunt mihi in tabernaculo federis. His ergo prae habitis, ad quod duabus conclusionibus respondet.

Prima conclusio. Vna est primitiarum praecipua legis naturae & scripturae, Deo debetur, eiusque ministris, ac deo iure pontificio, ex eadem prisca lege divina derivato. Probat conclusio ratio, ne illa iam infirmata. Ius naturae iam nos docuit gratitudinem vobenefactoribus gratias redderimus. Deus autem est primitias naturalium omnium beneficiorum auctor: illi ergo primas debemus pensiones eorum omnium, quae nobis natura confert. Quod si quis cavillebit, id ei deberi non de praecipuo, sed de honestate, redarguitur sic: licet natura cogimur Deum nostrum nostrorumque auctorem profiteri: quandoquidem in eo vivimus, movemur & sumus. Nam si parentibus a quibus vitam accipimus, ut quarto nos loco Decalogus admonet, de his quae ad victum nostrum possidemus, dum egent succurrite stricte cogimur, longe strictiore iure Deo tandem debemus recognitionem: non quidem propter eius indigentiam, quia nulla hinc potest, sed propter nostrum commodum & eius gloriam. Ut haec itaque ratione sic moralium universitatem natura erudit: ut Ethnicis etiam sacrificiis sculis (ut supra dicebamus) nostris sumis. Ob id que non speciatim quaerimus hic, an Christiani, sed utrum homines, scilicet cuncti mortales primitias solvere teneantur, ad quos idcirco universos respondet.

Pro tenditur. Vnde Romani, ut dicitur in eorum historia lib. 18. c. 12. referunt, nihil antea de terra nascentibus de gustabant, quam sacerdotes novatum frugum acciperent primitias libarent. Sed occurrit hic forte nobis obvia quipiam ratio, nempe hanc esse ad debitum primitiarum conclusionem, dum propriam, sed hoc tantum evincere, quod teneamur Deo religionis legi sacrificio offerre, ut supra distum est, quibus etiam condonari nostrum profitemur. Primitiae autem longe a sacrificijs distant, cum simplices sint oblationes. Respondetur autem, aliter nobis naturalem rationem sacrificia per suadere, aliter vero religionis oblationes, ac singulariter primitias. Nam Deo quatenus Deus est, supremum scilicet per se bonum, honores debemus deum nos, atque adeo abedentiam. Quis vique ratione rem divinam facere & servare tenemur. Sed praeterea quia fructus terrae nobis quotidie suppeditat, colligimus ad eius honorem accedere, de his que nobis donat partem illi libare, & singulariter rerum primitias, quibus profitemur, id est esse primum supremumque ad honorem, cuius nunc & solis est cultus, & aera communitia hinc nobis affatim recogitamus. Aliter conclusio: si si ius naturae antiquum divina lege expressum nobis humiliter primitiarum oblationes adnotent, tamen qualitates & circumstantias, nempe personae, quibus tradendae sunt & materiae, vide licet an de primis omnino fructibus, atque adeo quantitas legibus humanis pariterque vultu & morte nobis competere & legitime sunt. Olim namque primitias singulariter sacerdotibus obveniebant, decimae vero Levitis. Tamen nunc decimae vice versa sacerdotum sunt: primitiae vero partim sacris factorumque editis deputantur: in aliquibus tamen ecclesijs in fabricae sumptus assignantur, & nonnulla partim ipsi eisdem sacerdotibus. Neque vero tam exacte deponuntur, ut de primis solvantur fructibus. Neque de offerentibus leguminibus, sed de frugibus tantum. Haec enim omnia antiquis partibus legalis erant, quibus non ideo modo minime obligantur. Tanta enim commendatione ius illud decimarum ac primitiarum. Deus illo seculo indicat populo suo, ut quemadmodum Exo. 22. legitur hebdomadarum solennitatem in primitiis frugum messis unice celebrari.

SOTO
de Iustitia
Legibus
DII
13

Prima conclusio.

Probatio conclusionis.

celebrati præceperit, quæ nobis non est in
 vfu. De quantitate autem primitiarum
 nihil vel in veteri vel in nouo Testameto
 scriptum legimus, præterquam illud Ezech.
 45. Hæ sunt primitiæ, quas tolletis, sextam
 partem Ephæ de coro frumenti, & sextam
 partem Ephæ de coro ordeï. Mensura quo
 que olei Batus de quolibet coro. Super qui
 bus verbis Hieronymus declarat illud ad
 decimas pertinere, nam Ephus, decima
 pars cori erat, sicut Beatus in liquidis. qui
 quidem corus triginta continebat modios.
 Subdit autem idem sacer doctus verba ista
 hæc, quæ extra de decimis, ca. 1. referuntur.
 At vero primitiæ, quas de frugibus offere
 bant, non erant speciali nomine definitæ.
 Traditionem quoque accepimus Hebræo
 rum, non lege præceptam, sed arbitrio ma
 gistrorum inolitam, quod qui plurimum,
 sexagesimam partem dabat sacerdotibus;
 qui minimum inter 60. & 40. licebat quod
 cunque voluissent offerre. Hæc in antiqua
 lege. In noua autem nulla signata est quo
 ta: sed in Hispania, si cui proventus ultra
 decem modios obuenerit, vnum soluit:
 etiam si vique ad mille aut decem millia
 ascenderit. Et in alijs locis magis est re
 nuis solutio. In hoc enim plurimum con
 suetudini defertur. Quin vti vbi decimæ
 ad totum ecclesiæ cultum affatim abũ
 darent, nisi cõsuetudo aliud cõtineret, nõ
 esset cur & primitiæ legis obligatione exi
 gerentur, nam quod diximus naturale ius
 primitiæ solui iubere, decimæ tunc satis
 supplerent. Ad auctoritatem ergo supra
 positam Exod. 2. respondetur quod no
 mine illic primitiuorum, vt litera planè do
 cet intelligebantur oblationes, quas popu
 lus ad templi ornamenta fabricaciõta ad
 monebatur facere, videlicet, vnusquislibet
 autum conferret, aut argentum, aut hya
 cinthum, aut purpuram, aliamq. id genus
 pretiosam suppellectilem ad vasa parame
 ntaque templi fabricanda. Quod autè Exo.
 13. primitiuorum oblationes signa, hoc est
 ceremoniæ appellantur. S. Tho. non negat,
 sed respondet vt art. 1. de oblationibus, in
 genere respondebamus, nempe illas præ
 cisè ceremonias sanctæ Christianorum Ec
 clesiæ non licere ex lege veteri iustaurare,
 quæ figure futurorum erant, eo quod iam
 modo menda essent Alias tamen quæ dũ
 taxat in recognitionem beneficiorum Dei
 adhibebantur, cum eadem apud nos ratio

permaneat, non est quod nobis non liceat
 instituire. Ad secundum respõdetur, quod
 primitiæ vetus populus Deo non solli de
 bebatur ob fructus quos terra Dei benignita
 te profert: verũ & ob terras ipsas, quæ eius
 beneficium illis promissæ fuerant, et
 etiam donatæ. Hęc ergo secunda causa non
 est apud nos superflua, sed prior. Tameñ
 cum & mūdum ipsum Deus ob nostri gra
 tiam condiderit, nobisq. subinde, & posses
 sionẽ donauerit, iuxta illud Psal. 1; Terrã
 aut dedit filiis hominum, hæc etiã de cã de
 bent illi primitiæ. Tertiuũ aut iam solutum
 est, vbi diximus, quantitatem primitiarum
 non esse lege præscriptam, quia cum intra
 oblationum lineam cõprehendantur, de
 berent saltem spontaneè aliquid retinere.

Ad secũ
dũ arg.

Ad ter
tiuũ arg.

QVÆSTIO IIII.

DE DECIMIS.

S. Thom. 2. 2. quæst. 87.

ARTICVLVS I.

*Verum homines teneantur dare decimas ex
necessitate præcepti.*

POST oblationes, sequitur de
 decimis sermo. Apparet n
 non omnes homines ex ne
 cessitate præcepti ad earum
 solutionem teneri. Illud n.
 præceptum extat Leuitici 27. vbi legitur.
 Omnes decime terre, siue de frugibus siue
 de pomis arborum domini sunt. Et infra,
 omnium decimarum ouis, & bouis, & cap
 re, quæ sub pastoris virga transeunt, quid
 quid decimum venerit sanctificabitur Do
 mino hoc autem præceptum inter morali
 a eo referri nequit, quod moralia natura
 iubet, quæ tamen non decimam potius
 vel vndecimam vel nonam partem præcipit.
 Si autè ceremoniale fuerit aut iudiciale, iã
 satis li. 2. monstratũ est, quemadmodũ illa
 fuerint antiquata. Secũdo illa sola Christia
 nis, quorum fidem vniversi mortales susci
 pere tenentur, sub præcepto concludun
 tur, quæ Christus, vel eius Apostoli nobis
 indixerunt, secũdũ illud Mat. vlt. Docen
 tes eos seruire omnia quæcunque manda
 ui vobis. Et Paul. act. 12. Non subiecti fugi
 quo minus annuntiare vobis oẽ consilium
 Dei. Sed neque inter Christi, neque inter
 Aposto.

Prima
rõ a par
te nega
tiua.

Secũda
ratio.

Ad pri
mũ arg.